

CHLIEB A VODA ŽIVOTA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Moj 15,22–16,36; 1Moj 3,1–6; 2Moj 17,1–7; 1Kor 10,4; 2Moj 18,1–27; 1Kor 10,11

ÚVODNÝ TEXT

²⁸Vtedy Hospodin povedal Mojžišovi: „Dokedy mi budete odporovať a nebudete zachovávať moje príkazy a zákony? ²⁹Pozrite, Hospodin vám dal sobotu. Preto vám v šiesty deň dáva chlieb na dva dni. Každý nech zostane tam, kde je. V siedmy deň nech nikto nevychádza zo svojho miesta!“ ³⁰Ľud teda v siedmy deň odpočíval. (2Moj 16,28–30)

Po odchode z Egypta sa Izrael nachádzal na neznámej ceste do zaslúbenej zeme. Ľudí čakala náročná a dlhá cesta, počas ktorej sa potrebovali naučiť mnoho nových lekcíí. Hospodin bude svoj ľud viesť a starať sa o neho. Zároveň chcel Izraelitom pomôcť rásť v poslušnosti a v poznaní Jeho samotného. To sa bude dať len tak, že sa naučia disciplíne, sebaovládaniu, obetavosti a nesebecnosti.

Mojžiš bol viditeľným vodcom. Ak ľudia chceli zvíťaziť, museli nasledovať Mojžiša a jeho vedenie. Kľúčové bolo, aby zostávali spolu, spolupracovali ako spoločenstvo a navzájom si pomáhali. Stálo pred nimi veľa prekážok a výziev. Veľa z ich duchovného rastu bude závisieť od toho, ako sa s týmito výzvami vysporiadajú a ako zareagujú na Mojžiša, najmä keď začne problémov pribúdať.

Známe čínske príslovie hovorí, že *cesta dlhá tisíce míľ sa začína jediným krokom*. Úplne ho môžeme vziať na situáciu Izraelitov. Pri každom ďalšom kroku potrebovali dôverovať Hospodinovým pokynom. Pri našom ďalšom štúdiu uvidíme, aké tragicky ťažké bolo pre nich naučiť sa tejto dôvere.

Ale ruku na srdce, pre koho z nás to bolo ľahké?

OSNOVA LEKCIE

Siedma lekcia upriami našu pozornosť na prvé výzvy a problémy, ktorým Izrael čelil po odchode z Egypta. V situácii nedostatku pitnej vody a jedla mohli znovu zažiť Hospodinovu moc a učiť sa Mu dôverovať a žiť v Jeho závislosti.

- 2Moj 15,22–27: Trpká voda v Mare a jej premena (nedeľa)
- 2Moj 16,1–36: Reptanie o nedostatku jedla a dare manny a prepelíc (pondelok)
- 2Moj 17,1–7: Nedostatok vody v Refidime a voda zo skaly (utorok)
- 2Moj 18,1–27: Jitrova návšteva a rady týkajúce sa správy ľudu (streda)
- 1Kor 10,1–11: Pavlove poučenia z putovania Izraela po púšti (štvrtok)

HORKÁ VODA

²²Potom odišiel Mojžiš s Izraelitmi od Trstinového mora. Prišli na púšť Šúr. Tri dni putovali púšťou, ale vodu nenašli. ²³Došli do Mary, no vodu z Mary nemohli piť, lebo bola horká. Preto sa volá Mara. ²⁴Ľud reptal proti Mojžišovi: „Čo budeme piť?“ ²⁵On volal k Hospodinovi a Hospodin mu ukázal drevo. Keď ho hodil do vody, voda osladla. Tam dal Hospodin ľudu ustanovenie a právne predpisy, tam ho skúšal. ²⁶Povedal: „Ak budeš naozaj poslúchať hlas Hospodina, svojho Boha, a budeš robiť to, čo je v jeho očiach správne, ak poslúchneš jeho príkazy a zachováš všetky jeho ustanovenia, nedopustím na teba nijakú chorobu, akú som dopustil na Egyptanov, lebo ja, Hospodin, som tvoj lekár.“ ²⁷Potom prišli do Elimu, kde bolo dvanásť vodných prameňov a sedemdesiat paliem. Tam pri vodách sa utáborili. (2Moj 15,22–27)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri čítaní biblických príbehov zohrávajú rôzne postavy rôznorodé úlohy. Pri ich štúdiu musíme venovať veľkú pozornosť zápletkám, miestam, načasovaniu, ale aj jednotlivým postavám – kladným aj záporným. Najdôležitejším bodom v príbehu je však zvyčajne riešenie a poučenie. Nie je tomu inak ani v príbehu, ktoré študujeme.

Ako ukazujú jednotlivé príbehy, Boh vystupuje ako ten, kto rieši problémy a prináša pokoj. Jeho dielo však komplikuje nevieru ľudí. V dôsledku ich neustáleho reptania a neposlušnosti zažili Hebreji vážne komplikácie a dokonca tragédie. Svojou nedôverčivosťou a nekajúcnosťou si spôsobili mnohé ťažkosti.

Aké bolo podľa úvodného textu (2Moj 15,22–27) pozadie prvého zázraku po prejdení Červeného mora?

Prvá skúška viery Izraela je spojená s veľkým nedostatkom vody. Vzhľadom na drsné, horúce a suché púštne prostredie by nás to nemalo prekvapiť. Po troch dňoch putovania ľudia konečne našli vodu, ale tá sa nedala piť. Hebrejské slovo *mara* znamená „horká“, a keďže voda nebola pitná, viera Izraela v ich starostlivého Hospodina sa zrútila. Boh sa však zľutoval a stal sa zázrak, keď Mojžiš na Hospodinov príkaz hodil do vody kus dreva. Samozrejme, voda sa nestala sladkou a pitnou vďaka drevu, ale Hospodinovou mocou. Ľudia sa na tejto udalosti mali naučiť dve dôležité lekcie: (1) trpezlivé čakanie na čas Hospodinovho zásahu a (2) Boh koná v spolupráci s ľuďmi.

Deti Izraela však považovali príliš veľa Božích skutkov za samozrejmosť. Pri rýchlo zabudli na veľké zázraky, ktoré pre nich Boh urobil a ktoré tak vášnivo ospevovali: „Kto spomedzi bohov je taký ako ty, Hospodin? Kto sa ti vyrovná velebou svätosti? Divotvorca hrozný, hoden všetkej chvály?“ (2Moj 15,11)

A predsa, dokonca aj po ich reptaní, Boh slúbil, že neprinesie na Izraelitov „nijakú chorobu“ (2Moj 15,26), ktorá sužovala Egyptanov. Hospodin bol pripravený chrániť ich. Toto zaslúbenie však mohli zažiť iba pod podmienkou, že ostanú Bohu verní.

APLIKÁCIA

- Aké skúšky a boje si si svojím správaním privodil? Akú útechu ti môže poskytnúť vedomie, že ak budeš s Bohom spolupracovať, On je pripravený konať v tvoj prospech?

PREPELICE A MANNA

“Mojžiš a Áron povedali všetkým Izraelitom: „Večer poznáte, že to bol Hospodin, kto vás vyviedol z Egypta,⁷ a ráno uzriete Hospodinovu slávu. Počul totiž vaše reptanie proti Hospodinovi. Ved' čo sme my, že repcete proti nám?” **“Mojžiš dodal: „Poznáte to podľa toho, že Hospodin vám dá večer jesť mäso a ráno chlieb, aby ste sa nasýtili, a to napriek tomu, že počul, ako ste proti nemu reptali. Čo sme my? Nie proti nám repcete, ale proti Hospodinovi.”** (2Moj 16,6–8)

Žiaľ, v príbehoch putujúcich Židov nachádzame opakujúci sa model vzbury. Ľudia priam škandalózne zabúdali na to, ako im v minulosti pomohla mocná Božia ruka a ako im Hospodin priniesol riešenia ich ťažkostí. Dovolili, aby sa pre súčasné problémy zaslepili a nevideli konečný cieľ a zaslúbenú úžasnú budúcnosť. Takýto postoj nachádzame u Božieho ľudu často aj dnes.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text 2Moj 16,1–36. Čo bolo príčinou reptania Izraelitov? Ako reagoval Boh?

Je dôležité si všimnúť, že pokusenia v Biblii často súvisia práve s jedlom. V rajskej záhrade bol pád spojený s jedením ovocia zo zakázaného stromu poznania dobra a zla (1Moj 2,16.17; 1Moj 3,1–6). V Ježišových pokuseniach na púšti sa satanov prvý útok sústredil na jedlo (Mat 4,3). Ezáv prišiel o svoje práva prvorodeného pre neovládnutú chuť do jedla (1Moj 25,29–34). Aj neposlušnosť Izraela sa často spájala práve s jedlom a pitím. Niet divu, že Mojžiš pripomenul neskorším generáciám, že „človek nežije len samým chlebom, ale všetkým, čo vychádza z Hospodinových úst“ (5Moj 8,3).

Manna bola nebeským chlebom, ktorým Boh zásoboval Izraelitov počas ich štyridsaťročného pobytu na púšti. Prostredníctvom tohto daru ich naučil, že On je Stvoriteľ a Poskytovateľ všetkého. Boh využil nadprirodzené poskytovanie manny aj na to, aby ľuďom ukázal, ako zachovávať sobotu ako siedmy deň. Každý týždeň sa udiali štyri zázraky: (1) počas piatich dní dával Boh ľuďom ich každodenný prídel manny; (2) v piatok Izraeliti dostali dvojité dávku manny; (3) manna sa nepokazila od piatku do soboty a (4) v sobotu žiadna manna nepadala. Boh robil tieto zázraky opakovane, aby ľudia pamätali na deň soboty a oslavovali v tento deň Božiu dobrotu. Boh povedal: „Pozrite, Hospodin vám dal sobotu.“ (2Moj 16,29)

- **Ľudia radi jedia. Boli sme stvorení, aby sme si vedeli vychutnať dobré jedlo. Pestrá hojnosť jedla vyrastajúca zo zeme (naša pôvodná strava) odhaľuje nielen Božiu starostlivosť o náš pokrm, ale aj to, aby sme sa z jedla tešili. Prečo sa dá tento dobrý dar tak ľahko zneužiť?**

APLIKÁCIA

VODA ZO SKALY

¹Celá pospolitosť Izraelitov sa podľa príkazu Hospodina uberala z púšte Sín z jedného stanovišťa na druhé. Utáborili sa v Refidime, ale ľud nemal pitnú vodu. ²Ľud sa dostal do sporu s Mojžišom. Naliehal naňho: „Daj nám vodu, chceme piť!“ Mojžiš im povedal: „Prečo ma obviňujete; prečo pokúšate Hospodina?“ ³Ľud, ktorý trpel smädom, reptal proti Mojžišovi a hovoril: „Prečo si nás vyviedol z Egypta? Preto, aby si nás, našich synov i stáda umoril smädom?“ ⁴Mojžiš volal k Hospodinovi o pomoc: „Čo mám robiť s týmito ľuďmi? Ved' ma ukameňujú!“ ⁵Hospodin povedal Mojžišovi: „Vyjdí pred ľud, vezmi so sebou niektorých starších z Izraela, do ruky si vezmi palicu, ktorou si uderel Níl, a chod! ⁶Tam budem stáť pred tebou na skale na Horebe. Keď udrieš skalú, vyjde z nej voda a ľud sa napije.“ Mojžiš to urobil pred očami starších Izraela. ⁷To miesto nazval Massa a Meriba, lebo Izraeliti sa tam vadili a pokúšali Hospodina, keď pochybovačne hovorili: „Je medzi nami Hospodin alebo nie?“ (2Moj 17,1–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Na púšti človek potrebuje veľa vody. Boh sa o túto prirodzenú ľudskú potrebu postaral, aj keď sa ľudia hádali, neverili Mu a dokonca pokúšali Jeho schopnosť a ochotu dať im vodu. Vo svojej nevere sa opäť pozerali s nostalgiou späť do Egypta.

Prečítaj si text 2Moj 17,1–7. Aké ponaučenie si ľudia mali vziať z opisanej udalosti?

Mojžiš nazval ono miesto *Massa* („skúška“ alebo „pokúšanie“) a *Meriba* („zvada“). Hospodin dal Izraelitom vodu napriek ich neviere. Tieto dve mená mali Izraelitom pripomínať, aby Boha nepokúšali a nehádali sa s Ním (Heb 3,7.8.15). Je pozoruhodné, že napriek množstvu hmatateľných dôkazov o Hospodinovej prítomnosti, moci a autorite, ľudia opakovane spochybňovali Božiu prítomnosť vo svojom strede. „Mojžiš poslušol a zo skaly vyrazil taký prúd vody, že stačila pre celý tábor. Hospodin vo svojom veľkom milosrdenstve urobil z palice nástroj vyslobodenia. Bol to Boží Syn, kto stál zahalený v oblačnom stĺpe pred Mojžišom a dal vytrysknúť životodarnej vode. Božiu slávu videl nielen Mojžiš, ale aj všetci ostatní. Keby oblak zmizol, usmrtil by ich obrovský jas Toho, ktorý sa v ňom skrýval.“ (PP 298; NÚD 141) Voda je symbolom života, pretože bez nej života niet. Každá bunka v našom tele potrebuje vodu. Sami sme zo šesťdesiatich percent vodou. Dokonca aj naše kosti sú približne z jednej štvrtiny zložené z vody. Poskytovanie vody na púšti bolo pre Izraelitov znamením, že Boh sa stará o ich potreby a že Mu môžu dôverovať. Ich úlohou bolo na túto starostlivosť odpovedať poslušnosťou.

O mnoho storočí neskôr apoštol Pavol v 1Kor 10,4 veriacim pripomína, že skúsenosť Izraelitov na púšti bola jedinečná. Sám Kristus ich nielen viedol, ale poskytoval im aj vodu (Ž 78,15.16) a uspokojoval ďalšie duchovné a fyzické potreby putujúceho ľudu. Pavol vyhlásil, že „tou skalou bol Kristus“. Kristus bol už vtedy pre týchto ľudí *Zdrojom* života a *Darcom* večného života. Ako je skala pevná, tak Boh pevne viedol svoj ľud. Dá sa na Neho spoľahnúť, pretože zodpovedne naplňa svoje zaslúbenia.

APLIKÁCIA

■ **V ktorých oblastiach sa potrebuješ práve teraz s dôverou spoľahnúť na Boha? Ako sa môžeš naučiť podriaďiť sa Jeho vôli a trpezlivo čakať, kým príde ten správny čas, keď Boh bude konať? Prečo to nie je vždy jednoduché?**

JITRO

²¹„Spomedzi všetkých ľudí si vyhliadni schopných, bohabojných a dôveryhodných mužov, ktorí nenávidia úplatok. Ustanov ich nad nimi za tisícnikov, stotníkov, päťdesiatnikov a desiatnikov. ²²Oni nech súdia ľud v každom čase. Keď bude niečo zložitejšie, nech to prednesú tebe. Oni budú rozhodovať len o jednoduchších veciach. Uľahčí si bremeno, nech ho nesú s tebou. ²³Ak to urobíš, obstojíš aj vtedy, keď ti Boh dá ďalšie príkazy. Tak aj všetok tento ľud príde na svoje miesto v pokoji.“ ²⁴Keď Mojžiš vypočul svojho testu, urobil všetko, čo mu radil. (2Moj 18,21–24)

Mojžiša navštívil jeho svokor Jitro, ktorý sa tiež nazýva Reuel (2Moj 2,18). Jitro priviedol so sebou Mojžišovu manželku Ciporu a dvoch synov, Geršóma a Eliezera. Keď Mojžiš počul, že prichádzajú, vyšiel ich privítať.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text 2Moj 18,1–27. Aké zásadné kroky v dejinách národa sú opísané v týchto veršoch?

Jitro prišiel, pretože počul o úžasnom vyslobodení, ktoré Boh urobil pre Izrael. Mojžiš podrobne vyrozprával Jitrovi „všetko, čo Hospodin urobil faraónovi a Egypťanom pre Izrael, ako aj o všetkých strastiach, s ktorými sa stretli na ceste, a ako ich Hospodin vyslobodil“ (2Moj 18,8).

Jitro chválil Božiu láskavosť a mimoriadne zásahy v prospech ľudu a vyhlásil: „Nech je zvelebený Hospodin, ktorý vás vyslobodil z rúk Egypťanov a faraóna, že vyslobodil ľud z područia Egypta. Teraz som poznal, že Hospodin je väčší než všetci bohovia. Stalo sa to, lebo sa povyšovali nad vás.“ (2Moj 18,10.11)

Biblický text nám ukazuje, ako sa Božie dielo pre Izraelitov stalo svedectvom nielen o Hospodinovej moci a starostlivosti, ale aj o tom, čo dokáže vykonať pre svoj ľud.

V čase, keď sa Jitro dozvedel o pravom Bohu, mal aj on sám čo ponúknuť Božiemu ľudu: múdre a prospešné rady. Mojžiš potreboval usporiadať súdny systém tak, aby bol spravodlivý a efektívny. Na to potreboval oddaných, verných a čestných sudcov. Jitro múdro pomenoval, že má ísť o ľudí, ktorí (1) sa boja Boha, (2) sú dôveryhodní (spoľahliví) a (3) nenávidia nečestný zisk. Schopným ľuďom s dobrým charakterom bola zverená zodpovednosť nad rôzne veľkými skupinami (tisíc, sto, päťdesiat a desať). Mojžišovi sa tak znížila administratívna záťaž a mohol sa sústrediť len na závažné problémy. Tak sa každý mohol domôcť spravodlivosti rýchlo a efektívne.

Mojžiš prijal Jitrovu múdru radu (2Moj 18,24) a vymenoval vodcov do rôznych administratívnych úloh (pozri tiež 5Moj 1,9–18).

- **Mojžiš mohol starého muža odbiť s tým, aby sa staral o svoje záležitosti. On sa však rozhodol Jitrovu radu prijať. Čo sa môžeme naučiť z Mojžišovej ochoty počúvať človeka, ktorý dokonca ani nebol Hebrejom?**

APLIKÁCIA

CHLIEB A VODA ŽIVOTA

⁹Ani nechcime skúšať Krista, ako niektorí z nich skúšali, a hynuli od hadov.

¹⁰Ani nereptajte, ako niektorí z nich reptali, a hynuli od zhubcu. ¹¹Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie. (1Kor 10,9–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text 1Kor 10,1–11. V čom spočíva dôležitosť zaznamenaných udalostí podľa Pavla?

Pavol vysvetľuje, že všetko, čo sa stalo Izraelitom, je pre Kristových nasledovníkov príkladom a varovaním. Ak sa z toho poučia, môžu sa vyhnúť rovnakým problémom. Dôležité je to aj pre nás, „ktorých zastihol koniec vekov“ (1Kor 10,11). Boh dáva svojmu ľudu Svätého Ducha, aby posilnil veriacich *silou, láskou a rozvahou* (2Tim 1,6.7), aby mohli robiť správne rozhodnutia a nasledovať Jeho učenie. Ježiš Kristus je Zdrojom nového života (Ján 14,6) a iba On nás môže premeniť na „živú, svätú, Bohu príjemnú obetu“. Pavol ďalej veriacich vyzýva: „A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé.“ (Rim 12,1.2)

Ježiš počas svojej služby vybral zo starozmluvných záznamov aj ponaučenia o manne a vode, pričom pomocou týchto obrazov učil pravdy o sebe – teda o Tom, ktorý viedol Izraelitov cez púšť.

Prečítaj si texty Ján 4,7–15 a Ján 6,31–51. Aké pravdy sú tu zjavené pre nás ako kresťanov?

Samaritánka zistila, že Kristus ponúka niečo, čo nikde inde nezíska. Vnútornej smäde po pokoji, radości a šťastí pochádza od Boha, a tak ho môže uspokojiť iba Boh (Ž 42,2.3).

V súvislosti s mannou Ježiš vysvetlil, že to bol Boh, nie Mojžiš, kto ju poskytol ľuďom. Potom Ježiš vyhlásil: „Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nebude hladovať.“ (Ján 6,35) Ježiš dvakrát zopakoval, že On je Chlieb života (Ján 6,35.48).

Ako manna na púšti bola „chlieb z neba“ (Ján 6,31.32), tak voda zo skaly bola Kristovým darom na uspokojenie ich smädu. Okrem týchto fyzických aspektov mali chlieb a voda aj duchovný význam, pretože Ježiš Kristus je „chlieb života“ (Ján 6,35.48) a „živá voda“ (Ján 4,10.11.14; Ján 7.37.38). Len v Ňom teda môže byť naplnený náš duchovný smäd a hlad.

APLIKÁCIA

- Ježiš Kristus je Chlieb života a Živá voda, jediný, kto môže uspokojiť naše najhlbšie duchovné potreby. Tak ako Izraeliti záviseli od Boha, pokiaľ išlo o mannu a vodu na púšti, aj my sa máme spoliehať na Neho. Akými spôsobmi sa snažíš uspokojiť svoj duchovný hlad a smäd mimo Krista? Ako sa môžeš tento týždeň zámerne obrátiť na Boha, aby bol tvojím skutočným zdrojom života, pokoja a sily?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Putovanie po púšti“ (PP 291–302; NÚD 138–143).

Krátko po udalostiach s vodou čelil národ novému nebezpečenstvu (pozri 2Moj 17,8–16) – zaútočil na nich divoký a bojovný kmeň Amálekovi. „Amálekovi poznali Boha, vedeli aj o jeho zvrchovanosti, ale rozhodli sa odporovať jeho moci. Posmievali sa divom, ktoré Mojžiš vykonal pred Egypťanmi. Pri svojich bohoch prisahali, že Izraelcov do jedného zabijú a vystatovali sa, že Boh Izraela nemá moc ubrániť svoj národ. Izraelci ich neohrozovali, ani im nedali nijakú zámienku na útok. Amálekovi prejavili svoju nenávisť voči Bohu snahou vyhubiť Izraelcov. Už dávno sa dopúšťali ohavností a ich zločiny volali k Bohu o pomstu. Milosrdný Boh ich však stále vyzýval, aby sa kajali. Keď však zaútočili na unavených a bezbranných Izraelcov, spečatili svoj osud. Božia ruka je záštitou pre všetkých, ktorí Boha milujú a boja sa ho. Nech sa má každý na pozore, aby do tejto ruky neudrel, lebo zvíeta meč spravodlivosti. (PP 300; NÚD 142)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako sa Jitro dozvedel o pravom Bohu z toho, čo Boh urobil pre svoj ľud? (Pozri 2Moj 18,8–10.) Prečo táto zásada platí aj dnes? Uvažujte jednotlivu aj spoločne, aké svedectvo predstavuje svetu naša cirkev a vaše zborové spoločenstvo? Čo hovoríme svetu o povahe a charakte našo Boha?
2. Prečítajte si ešte raz text 1Kor 10,4. Ako môžeme vo svetle týchto slov vnímať pokrivený obraz o Bohu, ktorému aj dnes mnohí veria, že totiž starozmluvný Boh bol pomstychtivý, nenávistný a neodpúšťajúci, na rozdiel od toho, čo sa o Bohu dozvedáme od Krista? Ako tento verš ukazuje na nesprávnosť takéhoto vnímania Boha?
3. Prečítajte si ešte raz vyššie uvedený citát z knihy *Na úsvite dejín* o tom, ako mali Amálekovi možnosť dozvedieť sa o pravom Bohu. Porovnajte ich postoj s postojom Jitra. Prečo Boh vyniesol súd nielen nad nimi, ale aj nad mnohými ďalšími kmeňmi starovekého sveta, s ktorými prišiel Izrael do kontaktu?